

Проект фінансується
Європейським Союзом

Спільні кордони. Спільні рішення.

Аналіз туристичного потенціалу Одеської області в рамках проекту «GreeTHiS: Зелений туризм та історична спадщина - сходи́нка для розвитку Басейну Чорного моря»

ЗМІСТ

Вступ.....	2
АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ	5
Аналіз інституційної та нормативно-правової бази	14
СТАН РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ	20
Зелений туризм в Одеській області	23
Історичний туризм в Одеській області.....	27
Об'єкти зеленого та історичного туризму одеської області	31
Об'єкти зеленого туризму	31
Об'єкти історичного туризму	41
СТИМУЛИ ТА ОБМЕЖЕННЯ ЗЕЛЕНОГО ТА ІСТОРИЧНОГО ТУРИЗМУ, ВСТАНОВЛЕНІ НАЦІОНАЛЬНИМИ / РЕГІОНАЛЬНИМИ ПРАВИЛАМИ	51
SWOT - АНАЛІЗ.....	56

ВСТУП

Туризм на сьогоднішній день є одним із найбільш динамічних секторів світової економіки. Частка туризму в економіці протягом останніх десятиліть має постійну тенденцію зростання. Таким чином дана динаміка перетворила туризм на ключову рушійну силу для соціально-економічного прогресу в країнах світу.

Сектор туризму є одним з передових в міжнародній торгівлі та виступає однією з основних найприбутковіших галузей для багатьох країн, що розвиваються. На сьогоднішній день туризм - це нові робочі місця, боротьба із бідністю, гендерна рівність, захист та просування природної та культурної спадщини тощо. Він включає в себе майже всі цілі сталого розвитку ООН, сприяючи соціальному та економічному розвитку суспільства та економіки кожної країни окремо.

Туристичний сектор, шляхом досягнення імперативних потреб, мінімізуючи негативні соціальні, культурні та екологічні наслідки, впевнено стає пріоритетним напрямком в економіці. Зокрема, він підкреслює свою комплексність в зв'язках із усіма економічними та соціальними структурами, галузями та напрямками.

Туризм є основним видом діяльності, що підтримує економічний сектор, на який припадає більше 9% світового ВВП. В останні роки спостерігається значне зростання, яке, за прогнозами, і надалі триватиме, особливо в країнах, що розвиваються, в яких темпи збільшення потоків в'їзного туризму значно перевищують середньосвітові показники. Туризм складає більше 29% експорту послуг у всьому світі, і для багатьох країн він забезпечує значне, а іноді і основне джерело валютних надходжень.

Туризм має багато особливостей, які роблять його особливо цінним як інструмент для розвитку. Будучи міждисциплінарним сектором, він стимулює виробничі потужності за рахунок торгівлі і створення робочих місць, пов'язаних з ланцюжком створення вартості в туризмі. Зокрема, він процвітає за рахунок таких активів, як природне середовище, теплий клімат, багата культурна спадщина і значні людські ресурси, в яких країни, що розвиваються мають

порівняльні переваги. Проте, туризм також може бути джерелом екологічного збитку і забруднення, інтенсивним споживачем обмежених ресурсів і причиною негативних змін в суспільстві. З цих причин вкрай важливо, щоб сфера туризму діяла на основі принципу сталості, тобто туризм визначався в розрізі політики і бізнесу як «сталий туризм». Дане трактування має на увазі, що сфера туризму « враховує його нинішні і майбутні економічні, соціальні та екологічні наслідки, задовольняючи потреби споживачів, промисловості, навколишнього середовища і приймаючих сторін».

Україна як держава, що прийняла чіткий європейський курс в економіці та політиці, та має значні ресурси для розвитку туризму, почала активно розвивати дану галузь. Однак, маючи ряд проблем, основні з яких: відсутність чіткої сформованої збалансованої політики в сфері туризму та суміжних областях, дисбаланс між ринковим та державним регулюванням сектору туризму, недостатній рівень відповідності існуючої інфраструктури та сервісу міжнародним стандартам якості, а також бойові дії на Сході, країна потребує якісного підходу для розвитку туризму.

Сучасний український туристичний ринок знаходиться на перехідній стадії, що викликано підписанням угоди про асоціацію між Україною і Європейським Союзом, та сучасними викликами глобального ринку.

Метою даного дослідження є поглиблений аналіз туристичного ринку України для розширення розуміння сучасного стану туристичної галузі в цілому та окремих її складових, а також виявлення переваг та недоліків розвитку туризму в Україні.

Предметом даного аналізу є туристична галузь в Одеській області, безпосередньо в розрізі зеленого, культурного та історичного туризму.

Даний документ включатиме:

- аналіз сучасного стану туристичного сектору на основі діючої політики в сфері туризму та суміжних областях, актуальних статистичних даних та наукових джерел;

- дослідження стану розвитку зеленого, культурного та історичного туризму в Одеській області з акцентом на актуальність даних напрямків, інституційну підтримку та рівень просування;
- аналіз основних інфраструктурних об'єктів (локацій) зеленого, культурного та історичного туризму в Одеській області;
- визначення стимулів та обмежень зеленого, культурного та історичного туризму на регіональному та національному рівнях;
- SWOT - аналіз сучасного стану туристичної сфери.

Дане ринкове дослідження націлене на вивчення та наступне використання проведеного аналізу в розробці консолідованого звіту, що слугуватиме основою для розробки туристичної дорожньої карти в рамках проекту «GreeThiS: Зелений туризм та історична спадщина - сходинка для розвитку Басейну Чорного моря», що фінансується Європейським Союзом в рамках Спільної операційної програми «Басейн Чорного моря 2014 -2020» .

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ

Сучасний туристичний ринок характеризується значним зростанням, особливо у країнах, що розвиваються. Така динаміка викликана достатньо стабільним ринком світової економіки, технологічним прогресом, новими бізнес-моделями, глобалізаційними процесами на міжнародних ринках, спрощенням процесів перетину кордонів (полегшення оформлення віз, безвізовий режим тощо), фінансовою стабільністю та/ або підвищенням доходів населення. Так, за даними міжнародного банку, динаміка росту туристичного ринку протягом дев'яти років залишається зростаючою.

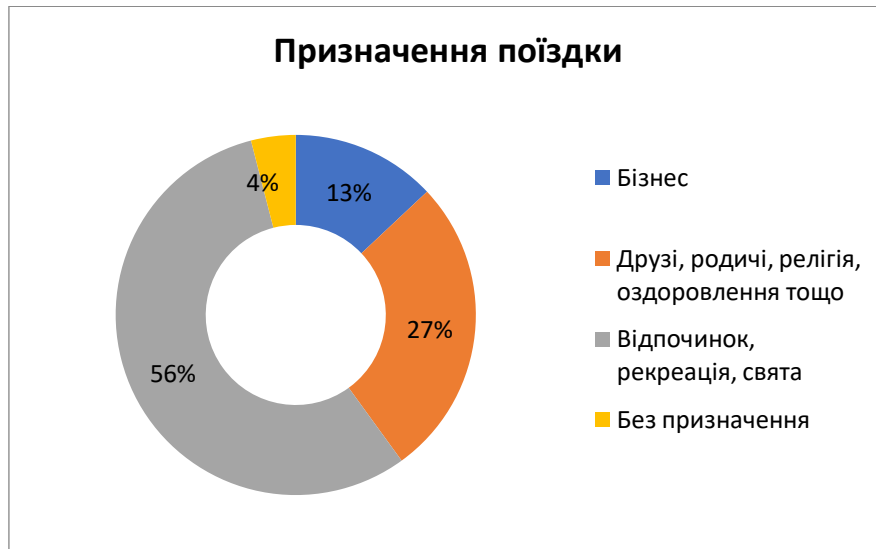
Сьогодні частка туристичного сектору на міжнародному економічному ринку за темпами росту є найбільшою. Вже дев'ятий рік поспіль експорт туризму зростає швидше, ніж товарний експорт, зменшивши дефіцит торгівлі в багатьох країнах світу. Прибутки від експорту, отримані від туризму, зросли до 1,7 трлн доларів, а кількість міжнародних туристичних поїздок у 2018 році досягла 143 мільйонів із надходженнями у 74 млрд. доларів лише у Регіоні Чорноморського економічного співробітництва (РЧЕС).

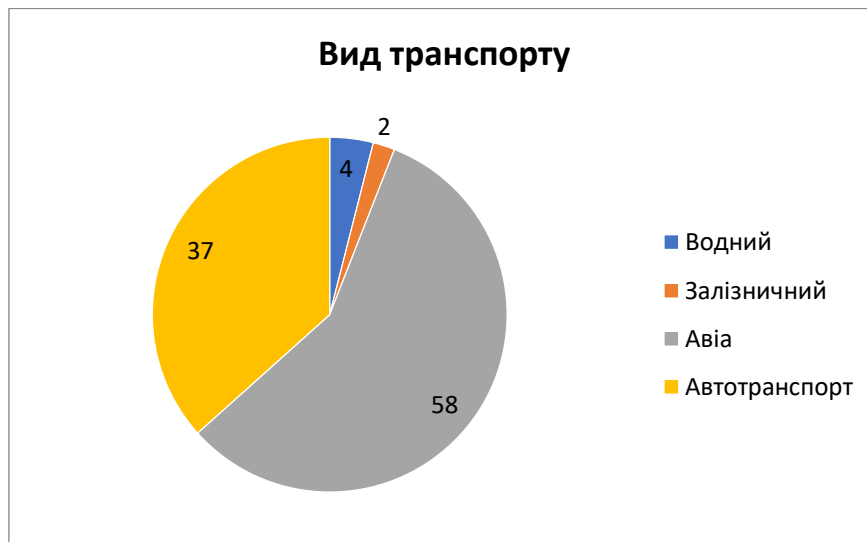
Щодо типів туризму, то на міжнародному ринку переважає туризм для відпочинку, крім Середнього Сходу, де переважають поїздки з метою відвідування родичів та друзів, або подорожі з релігійним та оздоровчим

Common borders. Common solutions.

компонентом. Частка даного типу туризму має постійну зростаючу тенденцію: даний показник збільшився з 50% у 2000 р. до 56% у 2018 р.

На сучасному туристичному ринку також простежується зміна вподобань туристів стосовно видів транспорту. Частка використання авіап перевезень збільшилась з 46% у 2000 р. до 58% у 2018 р. На другому місці - автотранспорт (37%), а найменш популярним є залізничний транспорт (2%).

ЮНВТО у своєму звіті по основних показниках туризму за 2018 рік виділила шість основних сучасних світових туристичних трендів серед споживачів:

Подорож "для змін"

- Подорож з метою відчувати себе в ролі місцевого жителя, прагнучи до справжності й трансформації.

Подорож "для емоцій"

- Подорож з метою отримання яскравих емоцій, досвіду та огляду дестинацій.

Прагнення до здорового способу життя

- Піший та спортивний туризм, велнес.

Підйом економіки доступу

Подорожі Індивідуальні та із покоління в покоління

- як результат старіння населення та одиноких домогосподарств

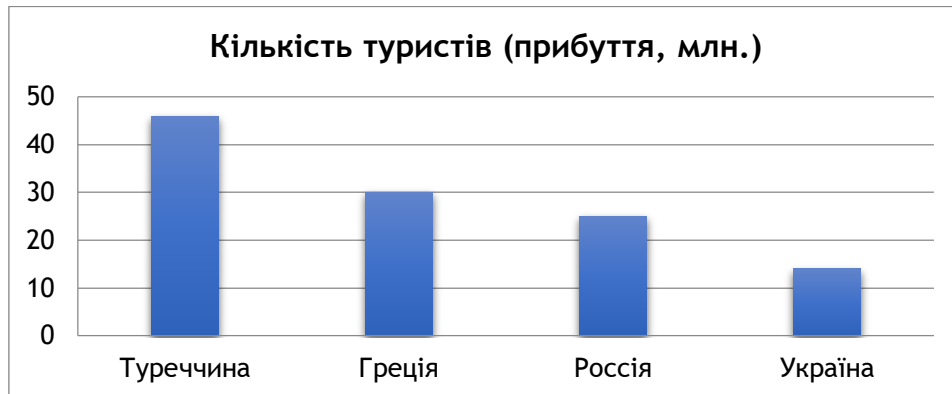
Підвищення обізнаності про сталість

- зміна клімату та зменшення кількості пластику (до 0).

Отже, сучасний турист стає все більш обізнаним та вимогливим, більш того, поглинання у культуру і побут, зацікавленість в нових емоціях та досвіді все частіше є основними цілями. Сталість є також невід'ємною часткою подорожі сучасного туриста. Глобалізаційні процеси поступово змінюють їх поведінку та бажання. Облегшуючи доступ до багатьох країн та дестинацій, сучасні економічні моделі міжнародних ринків сформували вибагливого туриста, цілі якого стали комплексними, період перебування в дестинаціях більш довгий, а поглинання в нові культури більш глибоким.

Україна в складі Регіону Чорноморського співробітництва

Україна - одна із 12 членів член Регіону Чорноморського співробітництва. Згідно доповіді ЮНВТО, на 2018 рік Україна стала однією із чотирьох країн РЧЕС із найбільшою кількістю приїжджених туристів (14 мільйонів).

Щодо трендів на туристичному ринку Регіону Чорноморського співробітництва, основними є наступні:

- У DESTИНАЦІЇ Регіону Чорноморського співробітництва прибули 143 мільйони туристів (з ночівлею) у 2018 році, близько 20% від загальної кількості по Європі. Даний показник на 1 відсоток вище за 2017 рік (19%).
- 58% прибуття в DESTИНАЦІЇ Регіону Чорноморського співробітництва припадає на Південну та Середземноморську Європу, та 42% - на Центральну та Східну.

Україна за показником міжнародного туристичного прибуття в РСЧ має часту - 9,9%, в Європі відсоток нижче - 2%. Порівнюючи періоди 2016-2017 та 2017-2018 рр., частка прибуття зменшилась на 1,5%. Середній річний ріст склав 4,5%.

Статистичний аналіз туристичного ринку України

За даними Адміністрації Державної прикордонної служби України за період 2015-2018 рр. кількість українців, що виїхали за кордон значно вище кількості іноземців, що в'їхали в Україну. Так, кількість перших змінилась з 23,2 млн осіб у 2015 р. до 27,8 млн осіб у 2018 р. Щодо іноземців, то їх кількість у 2015 р. складала 12,9 млн осіб, а у 2018 р. - 14,2 млн осіб. Незважаючи на переважання виїзного туризму, частка в'їзного поступово зростає. Слід відмітити, темпи збільшення потоків в'їзного туризму не значні і складають 0,4%, а загальна кількість іноземних туристів в Україні в 2017 р. навіть була вище за 2018 р., хоча і показник змінився лише на 0,2 млн осіб. В цілому динаміка позитивна, і зростаюча.

Слід відмітити, що показники туристичних потоків в'їзного туризму до 2014 року були майже вдвічі вищими за теперішні. Дані зміни, в першу чергу, обумовлені нестабільним політичним становищем та військовими діями на території країни. Показники виїзного туризму мають постійну позитивну динаміку, збільшившись з 17,2 млн осіб у 2010 р. до 27,8 млн осіб у 2018 р. Щодо розподілу країн за показником відвідування, то більшість іноземних туристів прибуває із прикордонних країн (Республіка Молдова, Білорусь, Росія, Польща, Угорщина, Румунія та Словаччина). Їх загальна частка складає 82,3%

від загальної кількості іноземних туристів. Але, у 2018 р. простежується зменшення туристичних потоків з даних країн, та збільшення кількості туристів з неприкордонних країн, переважно з Великобританії (+47,3%), Китаю (+38,8%), Литви (+23,4%), Ізраїлю (+21,7%) США (+19,7%), Чехії (16%), Італії (+15,4%), Німеччини (+13,3%), Франції (+9,2%), та Болгарії (+7,9%).

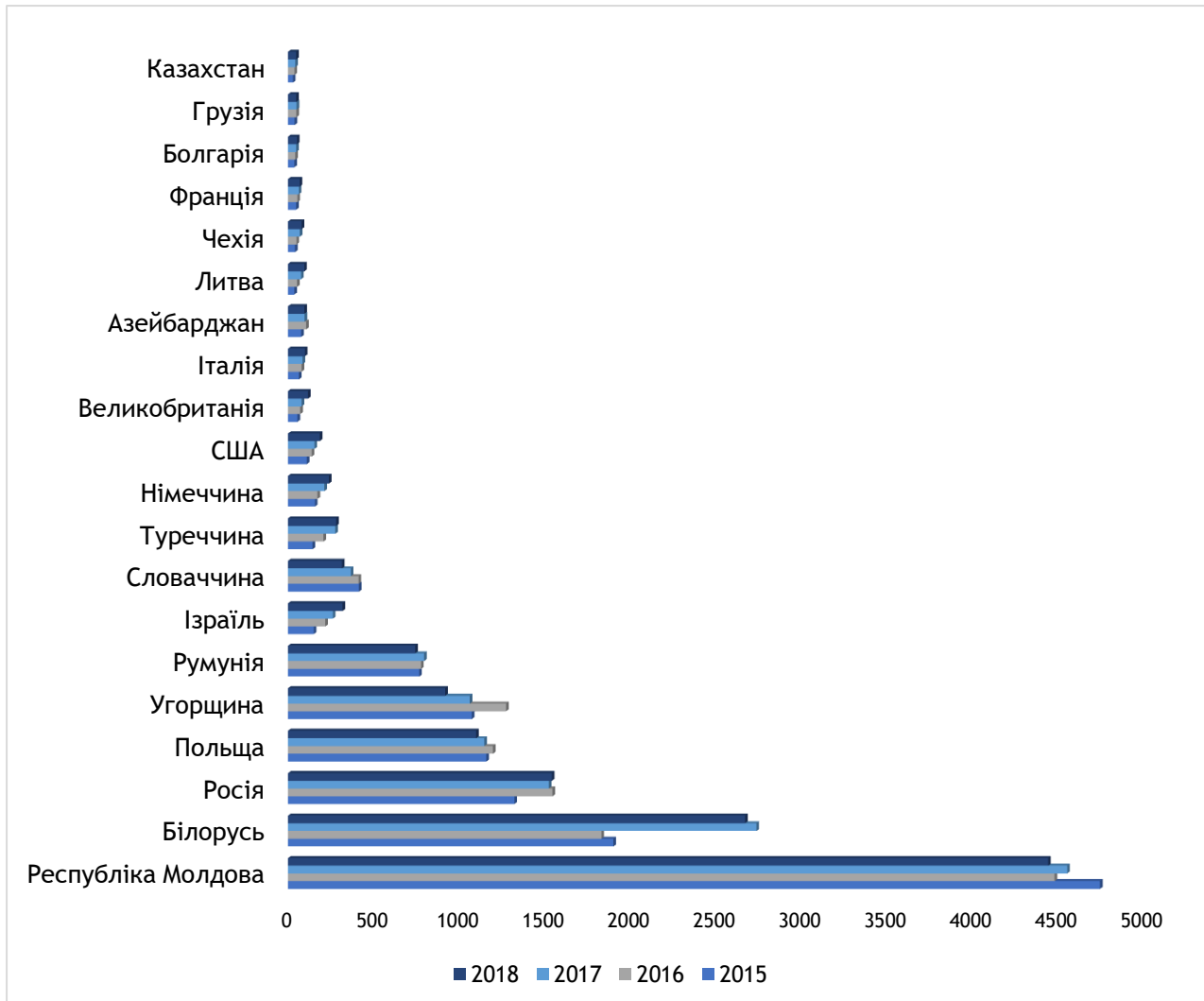
Виїзний туризм в Україні має стабільну тенденцію до зростання, що в першу чергу викликано введенням безвізового режиму з країнами ЄС. Згідно статистичних даних за I квартал 2019 р. приріст виїзного потоку туристів з України становив 5,6% порівняно із I кварталом 2018 р.

Переважно потоки українських туристів спрямовані на прикордонні країни, однак дана частка туристичного потоку поступово зменшується. Так частка потоку туристів до прикордонних країн зменшилась з 88% у 2016 р. до 77,7% у 2018 р. Перерозподіл туристичних потоків пояснюється запровадженням безвізового режиму з країнами ЄС, введенням з 01.01.2018 р. змін до Митного кодексу України, що значно обмежують безмитний перетин товарів через кордон, розширенням лоукост авіаперевезень та відкриттям прямих рейсів.

При цьому спостерігаються якісні зміни в структурі виїзного туристичного потоку до неприкордонних країн. Так зафіксовано суттєве зростання потоків до Австрії (на 157%), Німеччини (на 60,9%), Іспанії (на 50,1%), Єгипту (на 46,0%), Болгарії (на 42,4%), Греції (на 43,8%), Італії (на 30,5%), Кіпру (на 23,6%), Грузії (на 18,4%), Туреччини (на 14,6%), та ОАЕ (на 13,9%).

Отже, український ринок туристичних послуг та пов'язані із ним ринки мають повільну, але позитивну динаміку росту. Але, показники в'їзного туризму 2018 р. майже вдвічі нижчі за показники 2013 р.

Економічне та політичне становище країни, особливо протягом 2014-2015 рр., негативно вплинуло на туристичний ринок, змістивши Україну на декілька ланок у туристичному рейтингу.

Слід також відзначити, що український туристичний ринок не був пріоритетним в економіці держави, тому характеризувався значно низькими показниками орієнтованості на споживача, різноманіття та інноваційності туристичних товарів, низьким рівнем обслуговування та недостатньо розвиненою інфраструктурою, критичною недостатністю інклюзивного компоненту

туристичного ринку. Важливими недоліками також є недостатня прозорість та сталість економічних та підприємницьких взаємозв'язків (велика частка тіньового сектора економіки), невідповідність міжнародним стандартам обслуговування тощо.

Слід також відмітити, що політичні зміни мають прямий вплив на інституційний компонент розвитку туризму в країні. Незважаючи на розробку у 2017 р. Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року, що виступає основним інструментом для проведення реформування туристичного сектору, постійні зміни щодо органів, які здійснюють регулювання в галузі туристичної діяльності, сповільнюють розвиток туристичної сфери України.

Однак, крім існуючих негативних чинників, що впливають на туристичний ринок країни, Україна має чіткий сформований курс щодо змін та розвитку туристичної галузі. Орієнтованість сучасної української економіки на європейський курс та постійна кооперація між країною та Європейським Союзом забезпечує поступове впровадження кращих сучасних практик у сфері туризму та гостинності; глобалізаційні процеси, до яких Україна відкрита, стали запорукою відкритого діалогу та співробітництва бізнесу, забезпечуючи комплексний ріст рівня обслуговування, впровадження нових ефективних технік та інструментів ведення туристичного бізнесу, відкритість та більшу прозорість підприємницької діяльності через необхідність відповідності міжнародним нормам.

Наразі все більших обертів набирає залучення нових інвестицій у сектор туризму та суміжних сфер. Однак існує велика потреба у державній підтримці та моніторингу діяльності недержавного сектору на відповідність стандартам та нормам здійснення їх діяльності.

Проведення рекламної кампанії країни із використанням розробленого туристичного бренду, та її просування як унікальної дестинації є важливим маркетинговим інструментом щодо дисемінації та підвищення інтересу туристів до України. Наразі проводиться активна робота в даному напрямку, але вона не є цілком комплексною, потребує більшої активності та охоплення більш

широкої аудиторії (необхідність глибокого аналізу цільових груп), а також використання більшої кількості ресурсів та площадок для просування локацій.

Існує також необхідність активної роботи на міжнародному рівні щодо співробітництва із країнами, встановлення партнерських відносин та розробки спільних заходів щодо збільшення туристичних потоків. На недержавному рівні також існує потреба у партнерських стосунках. На сьогоднішній день більшість туристичного бізнесу в країні націлена на просування іноземних локацій і DESTINACIЙ, що сповільнює ріст в'їзного туризму. Створення нових умов для популяризації України як провідної туристичної локації на глобальному ринку, дозволить збільшити інтерес національних компаній до орієнтації на іноземних туристів.

Common borders. Common solutions.

АНАЛІЗ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ

Світова практика доказує необхідність державного регулювання туризму, що забезпечує стабільний розвиток галузі, захисту учасників, відповідність стандартам якості тощо.

На сучасному етапі розвитку туристичної сфери України, особливо у період її реформування, важливими є формування та реалізація ефективної туристичної політики держави, запровадження раціональних механізмів регулювання туристичного бізнесу, чіткого розподілення повноважень між органами виконавчої влади у сфері туризму в умовах децентралізації.

Асоціація між Україною та Європейським Союзом потребує запровадження європейських підходів до макроекономічного регулювання туристичного ринку, формування спільних цінностей та сприятливих умов для населення, що забезпечується через розвиток туристичної сфери.

Туристична політика України реалізується органами державної влади, які є відповідальними за її формування та реалізацію, а також недержавними структурами, що є відповідальними за туристичну діяльність. Державне управління та забезпечення реалізації державної політики в галузі туризму належить до компетенції Кабінету Міністрів, центрального органу виконавчої влади в галузі туризму, місцевих державних адміністрацій, виконавчих органів місцевого самоврядування.

На сьогоднішній день в Україні не створено єдиного відомчого органу, який би формував законодавчу основу для розвитку туризму та визначав би пріоритетні напрями розвитку однієї з найбільш прибуткових галузей національної економіки. Однак країна знаходиться на етапі реформування, і туристичний сектор не є виключенням. Протягом останніх років національний уряд приймає виважені рішення для вирішення актуальних проблем, що свідчить про усвідомлення перспективи розвитку туризму в Україні. Так, постановою Кабінету міністрів України № 168 від 16 березня 2017 р. Уряд схвалив Стратегію розвитку туризму та курортів на період до 2026 року, якою передбачено

запровадження інституту саморегулівних організацій у сфері туризму та курортів (створення національної туристичної організації), удосконалення законодавства з питань регулювання суспільних відносин у сфері туризму та курортів, розроблення національних стандартів відповідно до міжнародних, тощо.

Протягом останніх років простежувалась проблема підпорядкування туризму різним міністерствам, так розвиток та контроль туристичного ринку був складовою діяльності Міністерства культури, молоді та спорту України, Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Урядом не було чітко визначено приналежність туристичного сектору окремому міністерству, що загальмувало процес розвитку туризму, контролю та регулювання туристичного ринку країни.

Проте, наразі триває процес створення профільного органу виконавчої влади, діяльність якого буде зосереджена лише на секторі туризму. Такий підхід дозволить на практиці зробити туристичну галузь однією з першочергових секторів економіки країни, стабілізувати туристичний ринок та збільшити його частку в економіці держави.

Регулювання туристичного сектору в Україні, через формування та реалізацію державної політики в туристичній сфері, здійснюється Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, а саме Департаментом туризму та курортів. Основними напрямками роботи департаменту є координація та контроль туристичної діяльності, маркетинг та міжнародна діяльність, економічна аналітика, статистика, стандартизація та науки, а також розвиток туристичних дестинацій і курортів.

Ґрунтуючись на законі України «Про туризм», державним регулюванням туризму є здійснення державою комплексу заходів щодо регулювання та контролю за діяльністю у сфері туризму з метою забезпечення захисту прав та законних інтересів громадян, захисту навколишнього природного середовища, підвищення рівня туристичного обслуговування і забезпечення безпеки туризму.

Common borders. Common solutions.

У Законі України «Про туризм» закріплено основні ключові законодавчі установлення щодо місця й ролі туризму в державі, принципів державного регулювання туризму, основні цілі, пріоритетні напрями й шляхи (засоби) реалізації державної політики у сфері туризму.

Регулююча функція держави здійснюється шляхом розробки та прийняття законодавчих актів у сфері туризму, встановлення умов провадження туристичної діяльності (ліцензування, сертифікація, стандартизація у сфері туристичної діяльності, дозвільна система на право здійснення туристичного супроводу, обмеження діяльності іноземних суб'єктів господарювання тощо), забезпечення сприятливих для розвитку туризму умов шляхом спрощення та гармонізації податкового, валютного, митного, прикордонного та інших видів регулювання, а також створення спеціального правового механізму, який забезпечує державний контроль за діяльністю у сфері туризму. Окрім того, серед функцій держави, без здійснення яких неможливий ефективний розвиток туризму, можна також виділити: виконавчу та контролюючу.

Отже, відповідно до ст. 6 Закону України «Про туризм» реалізація державної політики у сфері туризму здійснюється шляхом:

- визначення і реалізації основних напрямів державної політики у сфері туризму, пріоритетних напрямів розвитку туризму;
- визначення способу класифікації та оцінки туристичних ресурсів України, їх використання та охорони;
- спрямування бюджетних коштів на розробку та реалізацію програм розвитку туризму;
- визначення засад безпеки туризму;
- нормативного регулювання відносин у сфері туризму (туристичного, готельного, екскурсійного та інших видів обслуговування громадян);
- ліцензування у сфері туризму, стандартизації й сертифікації туристичних послуг, визначення кваліфікаційних вимог до посад фахівців туристичного супроводу, видачі дозволів на право здійснення туристичного супроводу;

- встановлення системи статистичного обліку і звітності у сфері туристичного та курортно-рекреаційного комплексів;
- організації і здійсненні державного контролю за дотриманням законодавства в галузі туризму;
- визначення пріоритетних напрямів і координація наукових досліджень та підготовка кадрів у галузі туризму;
- участі у розробці та реалізації міжнародних програм з розвитку туризму.

Формуючи принципи державного регулювання туризму, вищезазначений Закон покладає на державу обов'язки сприяти туристичному бізнесу та створювати відповідні умови для його ефективного розвитку, визначати напрями туристичної діяльності, формувати уявлення про Україну як країну з величезними потенційними туристичними можливостями, здійснювати підтримку і захист українських туристів, туристичних підприємств та їх об'єднань.

Зважаючи на положення Закону України «Про туризм» та враховуючи вищезазначене, державне регулювання туризму визначається кількома напрямками: пряма участь держави у розвитку туризму; законодавче забезпечення становлення й розвитку туризму, захист національного ринку туристичних послуг і створення конкурентоспроможного національного турпродукту; державний контроль за діяльністю в галузі туризму; захист добросовісної конкуренції на ринку туристичних послуг й запобігання монополізму.

Ще одним нормативно-правовим документом, який регламентує туристичну діяльність в розрізі використання лікувально-оздоровчих ресурсів є Закон України «Про курорти». Цей Закон визначає правові, організаційні, економічні та соціальні засади розвитку курортів в Україні та спрямований на забезпечення використання з метою лікування і оздоровлення людей природних лікувальних ресурсів, природних територій курортів України та їх охорони. Так закон визначає вимоги та порядок створення курортів, їх розвиток та використання природно-лікувальних ресурсів тощо.

Законодавча підтримка, регламентація та регулювання туристичного сектору України здійснюється також на основі інших нормативно-правових документів. Так, Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року, яка була прийнята Розпорядженням Кабінету міністрів України №168-р 16 березня 2017 року, створює умови для забезпечення прискореного розвитку сфери туризму і курортів, з метою її модернізації у високоефективну, інтегровану у світовий ринок галузь. Впровадження Стратегії передбачається за напрямками, серед яких основними є: забезпечення безпеки туристів та захист їх законних прав та інтересів, імплементація законодавства ЄС у сфері туризму, забезпечення комплексного розвитку територій, зокрема створення сприятливих умов для залучення інвестицій у розбудову туристичної інфраструктури, удосконалення системи професійної підготовки фахівців сфери туризму, формування та просування позитивного іміджу України, як країни привабливої для туризму.

Пов'язаними із законом України «Про туризм» є нормативно-правові документи, що регламентують діяльність туроператорів, порядок видачі ліцензій, забезпечення створення умов для осіб з інвалідністю (інклюзивний компонент туризму) тощо. Також контроль та регламентація туристичного ринку в розрізі сільського зеленого туризму (не виключаючи інші види, а також сектор гостинності), базується на Законі України «Про особисте селянське господарство» (зі змінами), постанові Кабінету Міністрів України від 15.03.2006 № 297 «Про затвердження Порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)» (із змінами); а також постанові Кабінету Міністрів України від 29.07.2009 № 803 «Про встановлення категорій готелям та іншим об'єктами, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)».

В умовах децентралізації та євроінтеграції (Угода про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом, що включає сектор туризму), для забезпечення ефективного розвитку та просування туризму на національному та регіональному рівнях через наказ Міністерства економічного розвитку та торгівлі України №204 від 09 лютого 2016 року було прийнято Положення «Про утворення Ради туристичних міст і регіонів», що є постійно діючим

консультативно-дорадчим органом Мінекономрозвитку, який утворено з метою забезпечення реалізації повноважень у сфері туризму та курортів. Так, діяльність даного органу націлена на формування та підвищення ефективності державної політики у сфері туризму та курортів, її реалізації на регіональному та місцевому рівнях; визначення проблемних питань, що виникають під час реалізації державної політики у сфері туризму та курортів, і шляхів їх вирішення; покращення координації діяльності місцевих органів виконавчої влади; розробки та впровадження ефективної моделі управління сферою туризму та курортів на регіональному рівні; удосконалення чинної нормативно-правової бази у сфері туризму та курортів, імплементації законодавства ЄС, гармонізації з міжнародними стандартами; формування конкурентоспроможних національного, регіонального та місцевого туристичних продуктів, їх просування на внутрішньому та міжнародному ринках тощо.

Також, урядом України через наказ Міністерства економічного розвитку та торгівлі України №1263 від 23 серпня 2017 року було прийнято Положення «Про утворення робочої групи з питань статистики у сфері туризму та курортів». Дано робоча група була створена з метою підготовки пропозицій щодо вдосконалення системи статистичного обліку та звітності у сфері туризму та курортів; а також сприяння забезпеченню координації дій органів виконавчої влади з питань статистики, зокрема щодо впровадження системи сателітного рахунка у сфері туризму та курортів, рекомендованого Всесвітньою туристичною організацією ООН (ЮНВТО).

Слід також відмітити, що поступове реформування туристичної галузі та запровадження заходів із створення стабільного сталого ефективно інтегрованого працюючого туристичного ринку забезпечили розробку та створення стратегій розвитку туризму та курортів на регіональних (обласних) рівнях та локально на місцевих, що дає змогу диференціювати завдання та виявити найбільш важливі для модернізації об'єкти. Разом з цим такий механізм забезпечив створення унікальних туристичних продуктів через активну політику просування регіонів та малих міст завдяки глибокому аналізу

існуючого потенціалу та активній маркетинговій діяльності зі створення туристичних продуктів за європейським зразком.

СТАН РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Площа території	33,3 тис. км ²
Частка області в території України	5,5%
Довжина державного кордону	1362 км
Постійне населення	2379,5 тис. осіб
Питома вага населення області у населенні України	5,6%
Міське населення	1604,7 тис. осіб
Сільське населення	850,997 тис. осіб
Щільність населення	71,5 осіб/км ²

Одеська область - найбільша за площею область України і займає територію Північно-Західного Причорномор'я від гирла Дунаю до Тилігульського лиману (довжина морської берегової лінії в межах області перевищує 300 км) і тягнеться від моря на північ, в глиб суші на 200-250 км. На півночі межує з

Common borders. Common solutions.

Вінницькою областю, на північному сході - з Кіровоградською, на сході - з Миколаївською областю, на півдні та південному сході омивається водами Чорного моря.

Особливість економіко-географічного розташування області, сприятливі природно-кліматичні умови, різноманітні природні лікувальні ресурси, наявність піщаних пляжів, розвинута мережа водних, залізничних та автомобільних магістралей обумовлюють розвиток в області сфери туризму і рекреації. У пониззі великих річок (Дунай, Дністер) і лиманів, на морських узбережжях і в шельфовій зоні розташовані високо цінні й унікальні природні комплекси, водно-болотні угіддя, екосистеми, що формують високий біосферний потенціал регіону, який має національне і міжнародне глобальне значення. Серед природних багатств, які активно використовуються у курортно-рекреаційному господарстві області, важливе місце посідають лікувальні грязі та ропа Куяльницького, Шаболатського лиманів, сірчановодневі, гідрокарбонатні, йодо-бромні та натрієві мінеральні води, які дають можливість ефективно лікувати захворювання органів кровообігу, нервової системи, органів дихання нетуберкульозного характеру, органів травлення, порушення обміну речовин тощо.

Потужний потенціал приморських територій Одеської області, в тому числі природно-ресурсний, є істотним фактором розширення міжнародного, насамперед транскордонного співробітництва, як механізму просування до інтеграції в ЄС. Через територію Одеської області проходять п'ять міжнародних транспортних коридорів: сьомий та дев'ятий Критські, транспортний коридор TRACECA (Європа-Кавказ-Азія), коридор «Балтійське море - Чорне море», «Чорноморське транспортне кільце» - транспортний коридор навколо Чорного моря Організації чорноморського економічного співробітництва.

Станом на 01.01.2019 природно-заповідний фонд Одеської області має в своєму складі 123 об'єкта, з них 16 об'єктів загальнодержавного значення, та 107 об'єктів - місцевого значення. Загальна площа об'єктів природно-заповідного фонду становить 159974,1992 га. З урахуванням того, що 12 об'єктів загальною

площею 9133,25 га знаходяться у складі природно-заповідних територій, фактично займана ПЗФ площа в області становить - 150840,9492 га. Відношення площі ПЗФ до площі Одеської області («показник заповідності») становить 4,5%.

Станом на 2018 рік в Одеській області налічується 321 санаторно-курортний та оздоровчий заклад, які можуть прийняти понад 40 000 туристів. В число найбільш забезпечених санаторно-курортним господарством входять Білгород-Дністровський (141 одиниця), Татарбунарський (80 одиниць), Кілійський (75 одиниць) і Овідіопольський (56 одиниць) райони.

Найбільша кількість дитячих закладів оздоровлення і відпочинку зосереджена в м. Одеса (138 одиниць), м. Білгород-Дністровський (65 одиниць) та Лиманському (62 одиниці), Подільському й Саратському районах (по 52 одиниці). Решта районів Одеської області мало забезпечені санаторно-курортними закладами.

6 березня 2019 року набув чинності Закон «Про оголошення природних територій Куяльницького лиману Одеської області курортом державного значення», що дозволить забезпечити належну охорону і сталий розвиток території курорту. На сьогоднішній день розроблено дорожню карту, стратегічний портфель проектів та схему перспективного розвитку курорту «Куяльник».

Загалом на території області діє 46 туристичних маршрутів. За 2018 рік розроблено та діють 19 нових маршрутів (7 екологічних, 5 гастрономічних, 5 релігійних, 2 розважальних). Найбільші туристичні потоки прямують по таких відомих маршрутах туристичної Одещини: Байдарки на Турунчуку; Бессарабська садиба "У Меланії"; Дністровська Амазонія; Ранчо дядюшки Бо; Таємне життя Сиверина Потоцького; Долина роз; "Як козаки за сіллю ходили..."; "По хвилях Бессарабії"; Чумацькими шляхами; Шабо та Акерман; Етнопарк "Нью Васюки"; Фрумушика-Нова; Дунайська-дельта - 0 км, та багатьох інших яскравих атракціях.

Туристично-екскурсійний потенціал області також визначений численними пам'ятками різних часів з відомими історико-культурними заповідниками, пам'ятниками та музеями. Це відомі у світі Одеський національний академічний театр опери та балету, знамениті Потьомкінські сходи, місто Вилкове, фортеця XII - XV сторіч в місті Білгороді-Дністровському, розкопки античних міст Тіри і Ніконії, пам'ятники культової архітектури в містах Одесі, Ізмаїлі, Рені, Кілії та багато іншого. Біля 4500 пам'яток культурної спадщини та 12 міст області занесені до Списку історичних населених місць України. Понад 100 об'єктів культурної спадщини мають статус пам'яток національного значення, що створили Одещині імідж одного із найбільш відомих і популярних, через свою самобутність, місць для відвідування туристами і відпочиваючими.

16 вересня 2019 року Центром всесвітньої спадщини ЮНЕСКО офіційно підтверджено включення об'єкта «Тіра - Білгород (Аккерман) - на шляху від Чорного до Балтійського морів» до Попереднього списку ЮНЕСКО.

Зелений туризм в Одеській області

Зелений туризм об'єднує в собі еко-туризм, сільський та агро-туризм, які також мають низку підвидів. Слід відзначити, що в Україні найбільшу частку складає сільський та еко-туризм, який найбільш розвинений на заході країни в гірській місцевості. Але, підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, а також базуючись на Стратегії розвитку туризму України, в основу якої лягли міжнародні тренди туристичної сфери, сільський туризм став одним із пріоритетних напрямків розвитку в тому числі і в Одеській області.

Сільський туризм можна розглядати, як проведення вільного часу в сільському середовищі, якому притаманна відповідна забудова, сільський побут, етнокультурний колорит місцевості тощо. Це специфічна форма відпочинку в приватних господарствах сільської місцевості з використанням майна та трудових ресурсів особистого селянського, підсобного або фермерського господарства, природно-рекреаційних особливостей місцевості та культурної,

Common borders. Common solutions.

історичної та етнографічної спадщини регіону. Даний вид туризму передбачає перебування туристів у власному житловому будинку сільського господаря, окремому (гостьовому) будинку або на території особистого господарства.

Агро-оселя виступає передумовою й основою туристичного продукту сільського туризму. На її базі формується пакет сукупних послуг клієнту: туристично приваблива місцевість, традиції та звичаї сільської гостинності у даній місцевості, історико-культурна спадщина, гастрономічне розмаїття тощо. Українське село здатне запропонувати туристові надзвичайно розмаїтий сільський туристичний продукт: самобутній побут, величезну історико-архітектурну народну спадщину, екологічно чисті продукти харчування, мальовничі ландшафти тощо.

На сучасному етапі однією із сфер вдосконалення інституційних механізмів є сільський туризм, оскільки інтерес світової спільноти до ЄС як до туристичного регіону з кожним роком зростає. Проведення спільних заходів у цій сфері, а відтак, формування спільної політики, спричинять зміцнення його позицій у світовому масштабі та допоможуть налагодити співпрацю між державами-членами ЄС.

Статтею 403 проекту Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом передбачається Укладення договорів про двостороннє співробітництво з питань розвитку сільського зеленого туризму між областями України та відповідними адміністративно-територіальними одиницями держав - членів ЄС, організація та проведення тренінгів для сільського населення, відповідних конференцій, засідань за круглим столом, семінарів із залученням експертів ЄС, організація навчальних поїздок до держав - членів ЄС.

Отже, на сучасному етапі актуальність сільського туризму в Одеській області зростає з кожним роком. Розвиток даного виду туризму включений в Стратегію розвитку туризму та курортів Одеської області на 2017 - 2020 роки, а також закладений в Концепції розвитку субрегіонів Одеської області. Аналіз, що проводився Департаментом туризму, рекреації та курортів Одеської обласної державної адміністрації разом із співробітництвом із провідними українськими

Common borders. Common solutions.

спеціалістами та науковцями із НТОУ та університетів, асоціацій тощо виявив, що найбільш ефективним є розвиток туристичних дестинацій кластерного типу, а основними видами туризму, які є потенційно найбільш привабливими - наступні: екологічний та етно-туризм (сільський), культурно-пізнавальний, подієвий, екстремальний (вело та піший туризм), квест-тури тощо.

Концепція кластеризації - вектор розвитку області до створення інноваційної продукції з доданою вартістю та цінністю. На території Одеської області утворено 2 кластери: агро-еколого-рекреаційний кластер в Тарутинському районі «Фрумушика Нова» та «Агропромисловий кластер з питань розвитку бджільництва». Агро-еколого-рекреаційний кластер в Тарутинському районі «Фрумушика Нова» об'єднує у собі:

- Наукову експертноконсультаційну групу з розвитку степових територій;
- Центр етнографічного, сільського зеленого туризму та музей під відкритим небом «Бессарабське село Фрумушика-Нова».

Відтворено національні подвір'я 19-20 століття Бессарабії (молдавське, українське, російське, болгарське, німецьке, гагаузьке, єврейське). На території відкрито меморіальний комплекс «ХОЛМ ПАМ'ЯТІ», який присвячено знедоленим жителям, які були виселені з сіл Фрумушика-Нова, Рошія, Гофрумсталь, Кантемир і Зурум. На місці цих сіл був влаштований військовий полігон.

Також в Одеській області почалося впровадження пілотного проекту «Агропромисловий кластер з питань розвитку бджільництва», який дасть можливість покращити рівень збору та переробки меду та підвищить конкурентоспроможність готового продукту. Територіями проекту визначено Біляївський і Роздільнянський райони строком на 3 роки.

Створення медового кластеру дозволить вийти на новий рівень з переробки меду і отримати якісний продукт. До реалізації проекту залучені не лише бджолярі, а й провідні науковці, представники місцевої та обласної влад.

Так, Концепція розвитку Дунайського субрегіону пропонує впровадження такі туристичні продукти як:

«Пізнай Україну!» - туристичний продукт заснований на таких ресурсах території, як: природні ресурси - водні ресурси (ріка Дунай та система придунайських озер); унікальні природні локації - дунайські плавні, ізмаїльські острови; біорозмаїття на території Дунайського біосферного заповідника; багатонаціональний склад населення на території; значна кількість фестивалів та інших культурно-масових заходів, що організовуються на території; значна кількість народних майстрів; багата історія краю та наявність значної кількості культурних пам'яток, зокрема, унікальних пам'яток сакрального мистецтва. За умов участі місцевого населення, можна розвивати спеціальні тематичні пропозиції, пов'язані з місцевими традиціями, з комплексами навчальних програм і майстер-класів.

«Будь активним!» - туристичні пропозиції характеризуються активними способами пересування. Характеристики території дозволяють відвідувачам проводити час, подорожуючі, насамперед, на різного виду авто-техніки, призначеної для пересування бездоріжжям, велосипедами, пішки. Є можливість організувати кінні прогулянки та катання на каное, байдарках тощо для пропозицій сумісно зі стаціонарною рекреацією. Поєднання стаціонарної рекреації з активним відпочинком дозволяють залучати туристів різного рівня підготовки, віку та фінансових можливостей.

«Живи здорово!» - це, в першу чергу, пропагування здорового/екологічного стилю життя та формування екологічної свідомості через популяризацію місцевої традиційної кухні; пізнання природних особливостей території та пропозиція різних видів оздоровлення у природних умовах.

Слід відзначити, що активна робота між органами виконавчої влади та самоврядування проводять активну роботу із розробки та написання проектів для залучення інвестицій з метою розвитку та покращення туристичної інфраструктури, такі як реконструкція парків та міських садів, рекреаційних екологічних зон відпочинку, створення кемпінгів та баз відпочинку у зелених

зонах тощо. Отже, зелений туризм має активну інституційну підтримку з боку держави, але необхідно зазначити, що на сьогоднішній день це новий підхід в розвитку туристичного сектору, тому розвиток даного виду туризму здійснюється повільно та поступово. Наразі триває активна робота із просування актуальності даного виду інвестицій для малого та середнього бізнесу, проведення активної маркетингової діяльності із залучення зацікавлених осіб. Так, були сформовані робочі групи по регіонах області із розробки туристичних продуктів та просування туризму в цілому, розроблено брендбуки субрегіонів, проводяться зйомки та трансляція рекламних роликів туристичних дестинацій Одеської області, проводиться активна рекламна кампанія через всі соціальні медіа, приймається участь у наукових конференціях, туристичних виставках, форумах тощо.

Історичний туризм в Одеській області

Туризм наразі стирає звичні розмежування між його видами, що зумовлено як економічними процесами та розвитком окремих суміжних галузей, так і тенденцією до проникнення та змішення типів та форм туризму. Турист наразі стає все більш вимогливим та надає перевагу комплексним туристичним продуктам. Так, історичний туризм найчастіше поєднується із культурним туризмом. Вивчення культури, історії, традицій, звичаїв, побуту, архітектури зазвичай виступають комплексним компонентом туристичного продукту. Більш того, сьогодні турист потребує не лише звичайних екскурсій, а й має на меті на власному досвіді ознайомитись з певним народом, регіоном тощо. Тому все популярнішими стають історичні постановки, можливість проживання серед побуту народу певного періоду часу, заняття ремеслами. Важливість поєднання матеріального та нематеріального виступає безумовним трендом на туристичному ринку, до якого залучаються як музеї та виставкові зали, так і народні подвір'я, ремісничі угіддя тощо.

Історичний туризм є достатньо широким та сукупним поняттям. Історичний туризм не є унікальним або новим видом туризму, він є у кожній країні та у кожного народу, однак важливим є історичне багатство та як наслідок

унікальна синергія народів, що викликана впливом епох, правлінь, взаємозв'язків між народами та багатьма різними чинниками.

Незважаючи на багату історію України в цілому, Одеська область є рідким та самобутнім прикладом. Сучасні експерти позиціонують даний регіон як унікальне історичне нашарування епох від середньовічної до сучасної. Одне із найвигідніших геополітичних становищ в Європі, унікальні ґрунти та клімат завжди робили даний регіон привабливим для різних народів та імперій. Південь Одеської області досі зберігає в своїх водах та землі залишки скіфських та грецьких предметів побуту, музеї мають великі колекції нумізматики, глечиків, аксесуарів, предметів оборони, човнів тощо. Перетин торгових шляхів створив в Одеській області унікальні передумови переселення народів, поєднання, поглинання, асиміляцію народів з усіма їх особливостями та способами ведення побуту та життя в цілому. Зараз це осередок проживання більше 100 національностей, які досі зберігають власті традиції та звичаї. Регіон насичений осередками десятків культур, унікальних традицій, ремесл, гастрономії і т.д.

Слід відзначити, що історичний туризм не є найбільш популярним в Одеській області і в Україні в цілому, адже не відповідає всім вимогам сучасності (більшість об'єктів не модернізовані, не використовують сучасні методи просування туристичних продуктів). Однак, даний вид туризму починає відроджуватись завдяки етнічній привабливості регіону та стратегії розвитку регіонів в цілому. Поступово розробляються нові туристичні маршрути, вдосконалюється існуюча інфраструктура та залучається все більше етнічних груп, що дає змогу розробляти нові туристичні продукти, які мають компонент отримання досвіду для туриста.

Етнічну привабливість регіону слід розглянути більш детально. Унікальною за кількістю та різноманітністю етнічних артефактів виступає Одеська область, у якій знаходяться численні етнічні артефакти, що пов'язані з багатьма етносами. Перспективними щодо розвитку культурного (особливо етнічного та історичного) напрямків туризму є колишні німецькі колонії. Південний район

відзначається поєднанням українських, болгарських, молдавських, російських, у тому числі ландшафтів особливого субетносу - росіян-старообрядців, гагаузьких та албанських етнічних ландшафтів. До його складу входить низка поселень, заснованих німецькими переселенцями.

Серед етнічних артефактів, пов'язаних з болгарами, можна виділити ті, що характеризують культуру всього болгарського етносу, та такі, які більшою мірою стосуються історії та господарського освоєння болгарами Південної Бессарабії. У групі об'єктів російського етнічного туризму можна відзначити пам'ятки російсько - турецьких війн, місця перебування відомих етнофорів. До складу етно-туристичних ресурсів входять окремі об'єкти, створені етносами, що перебували на даній території у доісторичний період розвитку. Вони становлять етноісторичний субстрат сучасних етнічних ландшафтів.

Шляхом стихійної колонізації була заснована більшість українських, молдавських та російських поселень. Їх мешканцями ставали самовільні переселенці - казенні та кріпосні селяни, які тікали від своїх поміщиків, солдати у відставці, старообрядці, сектанти. Українські етнічні ландшафти розміщені по всій території регіону і є найбільш чисельними, серед них можна виділити поселення, пов'язані з українськими козаками. По території Одеської області проходить значна частина етнічної межі між українським і молдавським народами. Молдавські етнічні ландшафти сконцентровані в Котовському, Ананьївському, Окнянському, Тарутинському, Саратському, Ізмаїльському, Ренійському та інших районах. Російські ландшафти знаходяться у Великомихайлівському, Арцизькому, Саратському, Кілійському та Ізмаїльському районах.

У Придунав'ї зосереджені поселення, засновані представниками особливого субетносу російського народу - росіянами-старообрядцями, серед яких значну частину становили особи козацького стану - некрасівці. Це Кілія, Липованське (зараз Вилкове), Жебріяни (Приморське), Карячка (Мирне), Подковка (Василівка) Кілійського району, Ізмаїл, Муравльовка, Нова та Стара Некрасівка

Ізмаїльського району. Важливою складовою ресурсів етнічного туризму є населені пункти, засновані завдяки зовнішній колонізації краю у XIX столітті.

Отже історичний туризм, особливо у поєднанні із етнічним є перспективним напрямком в Одеській області. Розвиток етнографічного туризму стає новим цікавим напрямком діяльності, попит на етнічні тури, які можуть здійснюватися у рідні місця для туристів або з метою ознайомлення з культурою та історичною спадщиною певного краю, постійно зростає. Безумовно необхідний комплексний підхід до розвитку даного виду туризму, інституційна підтримка та активна позиція зацікавлених осіб. Важливим є запровадження нових практик та тенденцій, модернізація інфраструктури та активна маркетингова кампанія. Однак, даний вид туризму може стати провідним у даному регіоні.

Common borders. Common solutions.

ОБ'ЄКТИ ЗЕЛЕНОГО ТА ІСТОРИЧНОГО ТУРИЗМУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

На території Одеської області функціонує більше ста об'єктів, що виступають окремими локаціями та дестинаціями зеленого та історичного туризму. Одеська область налічує численні пам'ятки різних часів з відомими історико-культурними заповідниками, пам'ятниками та музеями. Це відомі у світі Одеський національний академічний театр опери та балету, Потьомкінські сходи, український осередок старообрядців - місто Вилкове, фортеця Акерман (XII - XV) в місті Білгороді-Дністровському, розкопки античних міст Тіри і Ніконії, пам'ятники культової архітектури в містах Одесі, Ізмаїлі, Рені, Кілії тощо.

Близько 4500 пам'яток культурної спадщини, 12 міст області занесені до Списку історичних населених місць України. Понад 100 об'єктів культурної спадщини мають статус пам'яток національного значення, що створили Одещині імідж одного із найбільш відомих і популярних, насамперед через свою самобутність, місць для відвідування туристами і відпочиваючими.

На території області є 123 території та об'єкти природно-заповідного фонду, у тому числі державного значення - Дунайський біосферний заповідник, Дунайські і Дністровські плавні, ландшафтний парк «Тилігульський», ботанічний сад Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова, 22 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва тощо.

Найчастіше групи з них об'єднуються в один туристичний продукт, однак вони функціонують і самостійно. Відбір основних об'єктів здійснювався на основі декількох показників, а саме: популярності; віднесення локації до об'єктів спадщини місцевого, обласного, національного або всесвітнього рівня; унікальності продукту тощо. Отже, основними об'єктами є наступні.

Об'єкти зеленого туризму

Назва об'єкта	Дунайський біосферний заповідник НАН України
Тип власності та статус	Державна організація, що є природоохоронною, науково-дослідною установою міжнародного значення,

Відмінні риси

здійснює свою діяльність з урахуванням міжнародних програм і договорів.

Рішенням ЮНЕСКО від 02.02.99 Дунайський біосферний заповідник включено до Світової мережі біосферних заповідників у складі білатерального румунсько-українського біосферного резервату "Дельта Дунаю

Дунайський біосферний заповідник площею майже 50 тис. га вважається найбільшим болотистим заповідником у Європі. Територія біосферного заповідника включає острови у верхніх і нижніх частинах Дунаю, зарості очерету на північ від Дунаю, водойми дельти і акваторію моря (2 км від берега).

Тут є сотні видів рідкісних рослин, екзотичних тварин і риб, багато з яких у списку видів, що зникають. Близько 100 видів риб мешкає у дельтових водах. У дельті Дунаю живе також понад 40 видів тварин і величезна кількість рептилій та комах. Багатий і різноманітний рослинний світ дунайської дельти. Тут налічується близько 1,5 тис. видів рослин.

Доступність

Дістатися до заповідника можливо автотранспортом: міжміським Київ - Вилкове, Одеса-Вилкове, Ізмаїл - Вилкове; власним авто. Найближчі автодороги: Е 95, М 05.

Способи зв'язку: через офіційний сайт:
http://www.dbr.org.ua/search/label/home_ua

Інформаційно-туристичний центр: вул. Нахімова, 4; м. Вилкове, Кілійський район, Одеська область, Україна
тел.: (04843) 3-23-40

Email: itc_club@ukr.net

Захист об'єкту

Захист даного об'єкту здійснюється у відповідності до Положення про Дунайський біосферний заповідник

Міністерства екології та природних ресурсів України, а також Закону України «Про природно-заповідний фонд України», і «Про охорону культурної спадщини» якими встановлені та регламентуються порядок, особливості охорони, зонування, створення індивідуального органу управління тощо.

Common borders. Common solutions.

Назва об'єкта

Фрумушика-Нова

Тип власності та статус

Приватна організація. Центр етнографічного, сільського зеленого туризму та сімейного відпочинку.

Відмінні риси

Даний комплекс поєднує в собі сільський зелений та етнографічний аспекти із гастрономічною складовою. «Фрумушика - Нова» - це комплекс, який включає один з найбільших в Європі вівчарських комплексів з вирощування овець каракульської породи, етнографічний музей під відкритим небом «Бессарабське село Фрумушика-Нова», що демонструють національні подвір'я 19-20 століття Бессарабії (молдавське, українське, російське, болгарське, німецьке, гагаузьке, єврейське). Також в центрі є найбільший гранітний пам'ятник в світі "ЧАБАН ФРУМУШИКИ-НОВА" (монумент офіційно став найвищим в світі і був внесений до Книги рекордів Гіннеса, а також до Національного реєстру рекордів України. Висота пам'ятника склала 16 метрів 43 сантиметри (17,93 м з постаментом), а вага 1080 тон.); зоосад, можливість спробувати себе в різних національних ремеслах, скоштувати традиційні органічні страви, ознайомитись з традиціями різних народів, що проживали на території Бессарабії.

Доступність

Через низьку дорожню інфраструктуру дістатись до даного об'єкту достатньо складно та можливо лише на власному авто або через бронювання мікроавтобусу. Є можливість дістатися на інших видах транспорту, але достатньо складно. Карта із маршрутом розміщена на офіційному сайті об'єкта: <https://frumushika.com/>.

Контактні дані: Одеська область, Тарутинський район в 6,5 км від сіл Старосілля та Весела Долина, 180-220 км

Common borders. Common solutions.

від м Одеса

Email: frumushika@ukr.net; тел .: (048) 709-16-76, тел.

моб .: (067) 519-42-62 (Viber / WhatsApp)

Facebook: <https://www.facebook.com/FrumushikaNova/>

Захист об'єкту

Даний об'єкт є приватною власністю, отже захист об'єкту здійснюється виключно в межах законодавства України за бажанням власника.

Common borders. Common solutions.

Назва об'єкта

Куяльницький лиман

Тип власності та статус

Курорт державного значення.

Відмінні риси

Куяльницький лиман є унікальним об'єктом зеленого та етнографічного туризму. З 2018 року Куяльницький лиман визнаний курортом державного значення, адже шари мулових грязей, що залягають на дні лиману, містять безліч різних мінеральних частинок і органічних речовин. Куяльник — один із старих грязьових курортів України, заснований у 1834 році. Куяльницькі грязі сульфідного мулу за своїми лікувальними властивостями визнані еталонними. Вони сприяють зменшенню запальних процесів, укріплюють імунітет тощо.

Але, крім лікувальних унікальних властивостей куяльницьких грязей, дана територія має також історичний аспект. Тут були виявлені залишки городища, заснування якого відносять до початку I тисячоліття до нашої ери. Так само в околицях Куяльницького лиману виявлені скіфські кургани й залишки грецького поселення III—IV століть до н. е. На початку другого тисячоліття нашої ери цю місцевість довгий час контролювали монголо-татари. Після відділення лиману від моря (біля XIV століття) солоність води почала зростати. В результаті в часи Середньовіччя лиман був великим соляним промислом, на його берегах регулярно з'являлися чумаки.

Доступність

Куяльницький лиман знаходиться на відстані 13 км від центру м. Одеса. Дістатись до лиману можливо на авто або іншими видами транспорту (велосипед, мотоцикл, тощо). Також можливо використати міський

Common borders. Common solutions.

громадських транспорт, що йде за маршрутом до п. Котовський, та після зупинки "Фабрика нетканих матеріалів" пройти до лиману пішки.

Захист об'єкту

Захист об'єкту здійснюється відповідно до Закону України «Про оголошення природних територій Куяльницького лиману Одеської області курортом державного значення» від 5 грудня 2018 року, і Закону України «Про курорти» від 5 жовтня 2000 року, якими встановлені та регламентуються порядок, особливості охорони, зонування, створення індивідуального органу управління тощо.

Common borders. Common solutions.

www.greethis.net

Назва об'єкта	Савранський ліс
Тип власності та статус	Ландшафтний заказник загальнодержавного значення в Україні
Відмінні риси	Савранський ліс - найбільший лісовий масив Одещини, найбільший вододільний ліс в міжріччі Дністра та Південного Буга, що займає площу майже 8400 га. Унікальність і феноменальність його полягає саме в географічному розташуванні - посеред причорноморського степу. Тільки тут гніздиться занесений до Червоної книги України орел-могильник. У Савранському лісі ростуть дуби-велетні яким більше 500 років, розташовані партизанські землянки, та Гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення «Гайдамацька криниця». Дана локація є привабливою для любителів бердвочінга, активного туризму, етнографістів тощо.
Доступність	Дістатися можна міжміським транспортом від м. Одеса у сторону с. Саврань, або на власному авто від м. Одеси по трасі в напрямку Кіровограда..
Захист об'єкту	Захист об'єкту здійснюється відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України», і наказ України «Про затвердження Положення про ландшафтний заказник загальнодержавного значення "Савранський ліс» №532 від 12 грудня 2011 року, якими встановлені та регламентуються порядок, особливості охорони, зонування, створення індивідуального органу управління тощо.

Common borders. Common solutions.

Project funded by the
EUROPEAN UNION

www.greethis.net

Назва об'єкта	Ранчо Дядюшки Бо
Тип власності та статус	Приватна власність/ Центр кінної їзди
Відмінні риси	Це об'єкт сільського туризму, що орієнтується на кінних прогулянках. Побудований та діє в стилі кантрі, але зберіг унікальні аспекти регіону. Кінний центр пропонує розважальні послуги для різних вікових груп, має, крім коней, міні зоопарк. В даному закладі пропонуються блюда місцевої традиційної кухні і вино місцевих виробників.

Common borders. Common solutions.

Доступність

Центр кінної їзди розміщується в с. Нерубайське Одеської обл., вул. Прикордонна 46. Дістатись можливо міжміських транспортом та на власному авто. Контактна інформація розміщена у соціальних мережах на офіційних сторінках центру: <https://www.facebook.com/ranchodyadyushkibo/> та https://www.instagram.com/rancho_dyadyushki_bo/

Захист об'єкту

Даний об'єкт є приватною власністю, отже захист об'єкту здійснюється виключно в межах законодавства України за бажанням власника.

Common borders. Common solutions.

Об'єкти історичного туризму

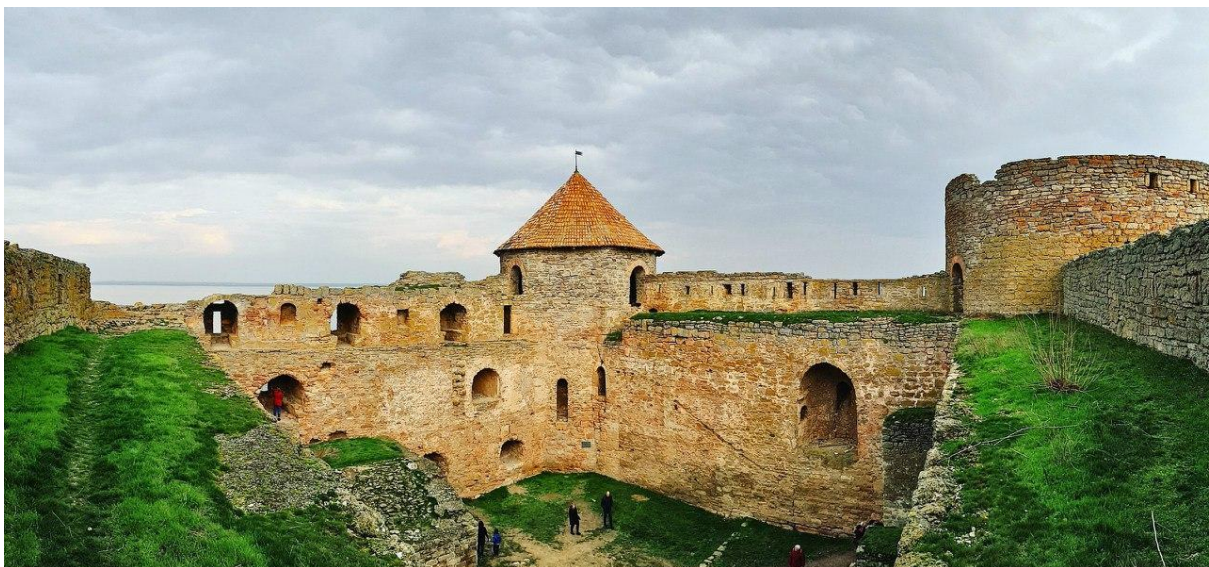
Назва об'єкта	Аккерманська фортеця
Тип власності та статус	Державна власність/ музей
Відмінні риси	Цей об'єкт є історико-архітектурною пам'яткою XIII-XV століть. Аккерманська фортеця була одним із найбільших та найпотужніших фортифікаційних укріплень Північно-Західного Причорномор'я у XIII-XV ст. Фортеця будувалася на залишках грецького міста Тіра. У 1484 році, після тривалої облоги, фортецю захопили турки і назвали Аккерман (Біла фортеця). Понад 300 років вона перебувала під турецьким пануванням. Фортеця сьогодні - це один з найпопулярніших туристичних об'єктів півдня України. Тут проводять вистави, пісенні фестивалі та інші заходи. Фортеця є чудовим знімальним майданчиком для різних фільмів.
Доступність	Фортеця розміщена в м. Білгород-Дністровський, Одеської області. Так як дана споруда є музеєм, вхід до неї платний. Добратись до фортеці можливо на авто, міському та інших видах транспорту.
Захист об'єкту	Захист об'єкту здійснюється відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини», яким встановлені та регламентуються порядок, особливості охорони, збереження, використання об'єктів культурної спадщини у суспільному житті, захист традиційного характеру середовища в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь.

Project funded by the
EUROPEAN UNION

www.greethis.net

Назва об'єкта	Одеський національний академічний театр опери та балету
Тип власності та статус	Державна власність/ пам'ятка культурної спадщини України
Відмінні риси	Даний об'єкт є центром культури та історії м. Одеса. Театральна Одеса веде свою історію практично з моменту заснування міста. Театр опери і балету по праву можна назвати старійшиною серед цілого ряду його культурних установ. Одеса отримала право

Common borders. Common solutions.

будувати театр в 1804 році (ставши третім містом з театром в Російській імперії), а в 1809 році він був уже зведений. Автором цього проекту був французький архітектор Тома де Томон, автор ряду будівель в Петербурзі.

Після пожежі, створити проект нового міського театру було запропоновано віденським архітекторам Фердинанду Фельнеру і Герману Гельмеру, за проектами яких були побудовані театри в багатьох містах Австро-Угорщини (Відні, Зальцбурзі, Загребі та ін.) Проект був готовий в 1882 році. Зразком послужила зведена чотирма роками раніше Дрезденська Опера архітектора Готфріда Земпера, з нетрадиційною формою фойє, який повторював вигин залу для глядачів.

Доступність

Театр розміщений в центрі міста біля морського вокзалу, а саме за адресою провулок Чайковського 1. Інформація про театр та екскурсії розміщені на офіційному сайті <http://www.opera.odessa.ua/ru/> та у соціальних мережах.

Захист об'єкту

Захист об'єкту здійснюється відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини», яким встановлені та регламентуються порядок, особливості охорони, збереження, використання об'єктів культурної спадщини у суспільному житті, захист традиційного характеру середовища в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь.

Project funded by the
EUROPEAN UNION

www.greethis.net

Назва об'єкта	Одеський історико-краєзнавчий музей
Тип власності та статус	Державна власність/ пам'ятка культурної спадщини України
Відмінні риси	Одеський історико-краєзнавчий музей розташований у

Common borders. Common solutions.

колишньому палаці промисловця О. Новікова, побудованому у 1876 р. за проектом архітектора Ф. Гонсіоровського.

В архітектурі використані форми пізнього італійського ренесансу. Після революції тут знаходилися клуб, бібліотека, партійні курси тощо. Музей був відкритий у 1956 р. Основу експозиції склали документи, друковані видання, предмети прикладного та образотворчого мистецтва, нумізматичні колекції, зброя XVII-XIX ст. із колекцій Музею одеського товариства історії та старожитностей, Музею книги, Музею старої Одеси та ін. Особливий інтерес являє собою внутрішній двір музею з мініатюрним парком і витонченим фонтаном «Грот». Тут зберігаються фрагменти пам'ятника засновникам Одеси, встановленого у 1900 р. на Катерининській вулиці і зруйнованого за радянської влади.

Доступність

Музей розміщений в центрі міста за адресою вул. Гаванна 4. Інформація про музей та екскурсії розміщені на офіційному сайті <http://www.history.odessa.ua/> та у соціальних мережах.

Захист об'єкту

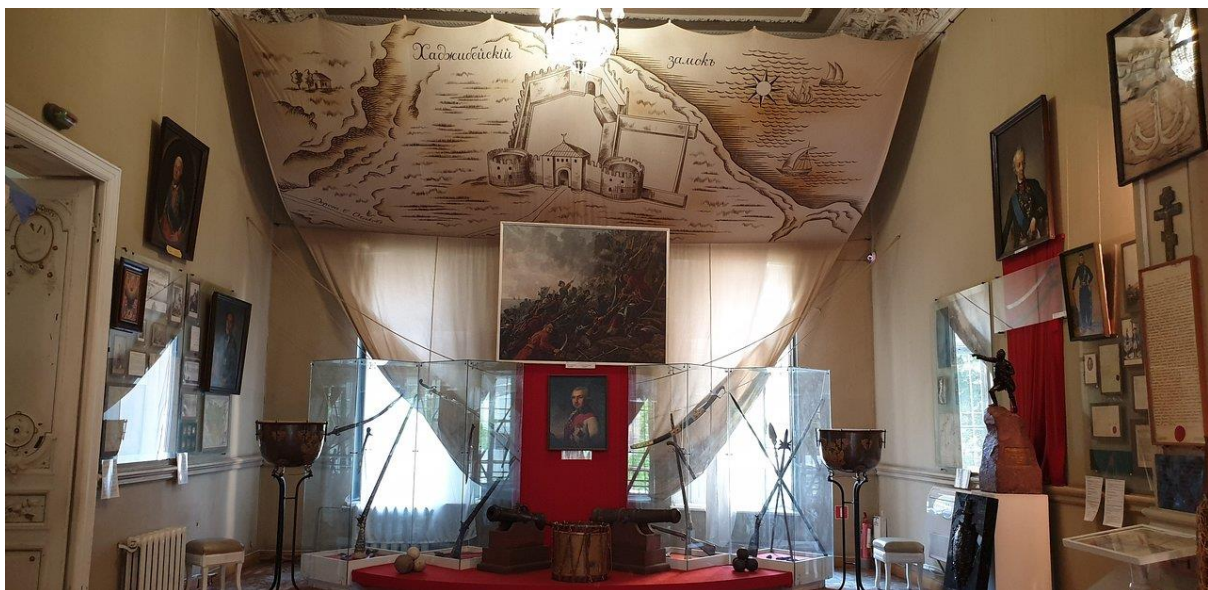
Захист об'єкту здійснюється відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини», яким встановлені та регламентуються порядок, особливості охорони, збереження, використання об'єктів культурної спадщини у суспільному житті, захист традиційного характеру середовища в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь.

Project funded by the
EUROPEAN UNION

www.greethis.net

Назва об'єкта

Скіфська могила

Тип власності та
статус

Державна власність/ Пам'ятка археології національного
значення

Відмінні риси

Скіфська могила у Білгороді-Дністровському - це
кам'яна гробниця-склеп 4-3 століття до нашої ери,
археологічна пам'ятка національного значення. Давнє

Common borders. Common solutions.

поховання було розграбоване, але не втратило своєї історичної цінності в наш час.

Існує припущення, що до Скіфської могили прокладено підземний хід від Аккерманської фортеці. Цікавими є орнаменти, які науковці називають «неправильними», оскільки їхнє значення та походження невідоме досі. Візерунки не є ні геометричними, ні наслідуванням рослин чи тварин, що було характерним для тогочасних майстрів.

Доступність

Потрапити до пам'ятки складно через розташування в районі морського порту, біля залізничних колій. Скіфська могила розташована на вул. Шабській, Білгород-Дністровський.

Захист об'єкту

Захист об'єкту здійснюється відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини», яким встановлені та регламентуються порядок, особливості охорони, збереження, використання об'єктів культурної спадщини у суспільному житті, захист традиційного характеру середовища в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь.

Common borders. Common solutions.

Назва об'єкта	Одеський археологічний музей НАН та МОН України
Тип власності та статус	Державна власність/ Музей - пам'ятка культурної спадщини національного значення/ архітектурна пам'ятка
Відмінні риси	Одеський археологічний музей є архітектурною пам'яткою і розташований в історичному центрі міста - у будівлі, спроектованій 1883 року архітектором із Польщі Феліксом Гонсіоровським. Заклад засновано в 1825 році на базі приватного колекційного зібрання, подарованого місту. Це найстаріший профільний музей в Україні. Основний фонд музею являє собою найбільшу колекцію джерел по давньої історії Північного Причорномор'я, він налічує понад 170 тисяч археологічних джерел давньої історії Півдня України від кам'яної доби до середньовіччя, в тому числі, 55 тисяч монет, єдина в Україні колекція пам'яток Стародавнього Єгипту, найбільше у державі зібрання античних раритетів.

Найкращі зразки античної скульптури виставлені у вестибюлі будинку, спеціально побудованого для Публічної бібліотеки в 1883 році. У перших двох залах демонструються матеріали, що охоплюють період від появи людини до II тисячоріччя до н. е. Особливий інтерес становлять знахідки з поселень і могильників культур Гумельниця, Трипілля, Усатово, підкурганних поховань і скарбів епохи бронзи, наприклад Антонівський скарб.

Основний фонд музею являє собою найбільшу колекцію джерел по давньої історії Північного Причорномор'я, він налічує понад 170 тисяч археологічних джерел давньої історії Півдня України від кам'яної доби до середньовіччя, в тому числі, 55 тисяч монет, єдина в Україні колекція пам'яток Стародавнього Єгипту, найбільше у державі зібрання античних раритетів.

Найкращі зразки античної скульптури виставлені у вестибюлі будинку, спеціально побудованого для Публічної бібліотеки в 1883 році. У перших двох залах демонструються матеріали, що охоплюють період від появи людини до II тисячоріччя до н. е. Особливий інтерес становлять знахідки з поселень і могильників культур Гумельниця, Трипілля, Усатово, підкурганних поховань і скарбів епохи бронзи, наприклад Антонівський скарб.

Доступність

Одеський археологічний музей розташований на вулиці Ланжеронівській, 4, поруч з Оперним театром. Контактна інформація та інформація про експозиції і екскурсії розміщена на офіційному сайті музею: <http://archaeology.odessa.ua/ua/index>

Project funded by the
EUROPEAN UNION

www.greethis.net

Захист об'єкту

Захист об'єкту здійснюється відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини», яким встановлені та регламентуються порядок, особливості охорони, збереження, використання об'єктів культурної спадщини у суспільному житті, захист традиційного характеру середовища в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь.

Common borders. Common solutions.

СТИМУЛИ ТА ОБМЕЖЕННЯ ЗЕЛЕНОГО ТА ІСТОРИЧНОГО ТУРИЗМУ, ВСТАНОВЛЕНІ НАЦІОНАЛЬНИМИ / РЕГІОНАЛЬНИМИ ПРАВИЛАМИ

Зелений туризм	
Стимули	Обмеження
- Стимул для малого та середнього підприємництва. Сільський туризм є достатньо новим видом туризму на українському ринку, таким чином виступаючи новою платформою з достатньо низькою конкуренцією. - Розвиток сільських територій. Потік туристів у сільську місцевість спричиняє активізацію роботи сфери бізнесу, таким чином вирішуючи макроекономічні питання, такі як масове безробіття, закордонне заробітчанство, складний соціальний клімат тощо. - Створення унікального продукту. Етнокультурна самобутність історичних країв держави виступає ексклюзивною, міжнародно-туристичною, конкурентною перевагою на туристичному ринку через унікальне поєднання культур та багату історію. Отже, у бізнеса є унікальна ресурсна база не скільки для створення, стільки для розробки маркетингового супроводу туристичного	- Недостатня законодавча база. На сьогоднішній день зелений туризм недостатньо висвітлений в законодавстві, таким чином є недостатньо регламентованим, контрольованим; сільські господарства, що здійснюють туристичну діяльність не захищені законодавчо в повній мірі. Так, поняття зелений туризм визначено в ЗУ «Про туризм». Проте, законодавством не визначені особливості зеленого, еко, сільського туризму з боку його реалізації, сертифікації, відповідності міжнародним, європейським та національним нормам тощо. Сільський туризм більш менш базується та регламентується ЗУ «Про особисте селянське господарство», однак специфіка туристичної діяльності в даному нормативному документі відсутня. Отже, існує виражена термінова необхідність реформування та/або розробки дієвої ефективної нормативно-правової основи зеленого туризму з його типами та особливостями. - Відсутність кваліфікованого

Common borders. Common solutions.

Project funded by the
EUROPEAN UNION

www.greethis.net

- продукту сільського туризму.
- **Інтеграція (кооперація фермерських господарств/виробників).** Фермерські господарства та виробники автентичних та традиційних продуктів загалом є малими підприємствами. Інтеграція шляхом створення об'єднання будь-якої форми (громадська організація, туристичне товариство тощо) дозволяють створити унікальний продукт, збільшити прибуток шляхом реалізації маркетингової/рекламної кампанії, вдосконаленню інфраструктури й розвитку міжнародного й внутрішнього
 - зеленого туризму; організації й ліцензуванню підприємницької діяльності в галузі внутрішнього й міжнародного туризму та географічних зазначень; сприяють раціональному використанню рекреаційних ресурсів і земель, узгодженню заходів по їхній охороні, відновленню й підвищенню рекреаційної привабливості, що обумовить ріст конкурентоспроможності регіональної економіки тощо.
 - **Створення туристичного кластеру.** Міжнародна практика демонструє актуальність та ефективність туристичних кластерів. Об'єднання локацій та дестинацій, а також створення нових туристичних
- персоналу.** Наразі в країні кадри в сфері туризму проходять підготовку з недостатньою орієнтованістю та ринок зеленого та сільського туризму. Важливим виступає перепідготовка або підготовка кадрів із врахуванням світового досвіду, що дозволить впроваджувати нові інструменти та продукти. Слід відзначити, що власники сільських садиб, селяни, що планують чи вже займаються туристичною діяльністю в розрізі аспекту гостинності та розваг, не мають достатнього досвіду, освіти чи обізнаності щодо сучасних реалій ринку та передових світових та європейських практик.
- **Недостатньо розвинута інфраструктура та логістика.** В Україні існує значна проблема із інфраструктурним компонентом. Загалом, більшість закладів, садиб, кемпінгів тощо не відповідають сучасним вимогам туристів, недостатньо облаштовані або мають низьку якість облаштування та супутніх послуг. Також, транспортну інфраструктуру до локацій в сільській місцевості можна охарактеризувати як нерозвинуту або в аварійному стані. Дороги в основному в поганому стані, достатній відсоток доріг - ґрунтові; міжміське сполучення не

Common borders. Common solutions.

Project funded by the
EUROPEAN UNION

www.greethis.net

продуктів, які поєднують різні види туризму, дозволить збільшити тур-потік та залучити нові цільові групи. Так сільський туризм (еко-туризм) може просуватись більш активно у поєднанні із провідними видами туризму на ринку.

- **Відродження старих технологій виробництва та традиційних ремесел.** Ринок сільського туризму тільки починає активну фазу розвитку в Україні. Беручи до уваги підписану асоціацію між Україною та Європейським Союзом, даний вид туризму перейшов на провідне місце за пріоритетністю розвитку та просування. Таким чином, наразі розробляються нові механізми підтримки сільських територій та бізнесу з боку держави, а також існує підтримка Європи, що робить створення туристичних продуктів в сфері сільського туризму найактуальнішими. Сільський туризм найчастіше включає в себе етнотуризм, що є дуже популярним серед іноземних туристів. Так, відродження старих ремесел забезпечить збільшений потік туристів.

завжди проходить через локації сільського туризму, що зменшує їх привабливість через складність дістатися до об'єктів.

- **Недостатня кооперація держави та бізнесу.** Наразі в Україні існує значна недовіра суспільства загалом, та бізнесу в вчасності, до держави. Розроблені програми розвитку регіонів, та окремих галузей, часто не здійснюються в повному обсязі. Бізнес не відчуває підтримки через достатньо велику кількість обмежень та бар'єрів, корупцію та періодичну монополізацію ринку. Зараз, діалог між владою та бізнесом поступово налагоджується, але ситуацію ще не можливо назвати стабільною або вирішеною.
- **Недостатнє фінансування та інвестування.** Туристична сфера, хоча і визнана однією із пріоритетних в економіці України, фінансується не в значному обсязі через недостатність коштів в бюджеті країни та їх розподіл на більш необхідні галузі та сектори. Це пов'язано і з великим відсотком тіньового сектору економіки, що призводить до недостатнього наповнення бюджету країни. Проте, країні необхідні нові механізми кооперації та контролю туристичної сфери, що дозволить фактично

Common borders. Common solutions.

реалізувати розроблені стратегії та програми розвитку туризму. Також існує проблема недостатньої обізнаності бізнесу щодо отримання фінансування, бізнес та підприємці не зацікавлені у розробці проектів та їх подачі н конкурси для отримання додаткового фінансування.

Інвестування є також недостатнім, що спричинено непривабливим інвестиційним кліматом держави. Однак, ситуація в даному аспекті поступово змінюється.

Історичний туризм

Стимули	Обмеження
- Збільшення популярності музеїв. Запровадження нових підходів та технік є основним інструментом збільшення привабливості музеїв, що є основними об'єктами історичного туризму. Світовий досвід демонструє необхідність запровадження нових підходів та технік щодо експозицій та проведення екскурсій. Так, наразі одним із провідних трендів є запровадження можливості торкатись до об'єктів, відчувати їх форму, матеріали тощо. Також в музеях запроваджують можливість аудіо-супроводу при виставках. Це створює можливість для відвідувача самому	- Відсутність кваліфікованого персоналу. На відміну від європейського ринку, на українському - музейна справа разом із підготовкою експертів у сфері культури та предметів мистецтва не користуються популярністю серед молоді. Так, спеціалістів в даному секторі занадто мало. Держава недостатньо займається просуванням та популяризацією даних сфер, що створює дефіцит інтересу. Також, слід відмітити, що музеї в більшості є власністю держави, а кількість кадрів в них значно мала. Держава не зацікавлена в збільшені персоналу, а спеціалісти, що наразі працюють

Project funded by the
EUROPEAN UNION

www.greethis.net

контролювати та обирати тривалість та порядок огляду експозицій. Це основні техніки, що можливі для інтеграції в музеях України. Такий підхід допоможе збільшити привабливість відвідування музеїв та їх популярність.

- **Стимул для малого та середнього підприємництва.** Наразі популярністю користуються приватні виставкові центри, малі приватні музеї, тощо. Збільшення попиту на вивчення етнографії, традицій та звичаїв народів привертають інтерес туристів до приватних колекцій предметів побуту (навіть малих), які супроводжуються історичними розповідями, не в звичайному сенсі, а історіями із життя через першоджерела.
- **Створення унікального продукту.** Крім існуючих в кожній країні музеїв етнографії, історії, краєзнавства, літератури, археології тощо, популярними стають унікальні специфічні музеї, що відображають певний історичний компонент, наприклад: музей контрабанди, музей окремого історичного діяча або групи і т. д. В Одеській області, яка має довгу багату історію, такий підхід є актуальним.
- **Створення туристичного кластеру.** Міжнародна практика

в таких закладах, в основному люди пенсійного віку.

- **Недостатнє фінансування та інвестування.** Музейна справа, також як і просування історичних об'єктів та пам'яток фінансується державою в незначному обсязі через недостатність коштів в бюджеті країни та їх розподіл на більш необхідні галузі та сектори. Це пов'язано і з великим відсотком тіньового сектору економіки, що призводить до недостатнього наповнення бюджету країни. Проте, країні необхідні нові механізми та підходи до підтримки, розвитку та популяризації історичної спадщини, об'єктів культурної та архітектурної спадщини, музеїв тощо. Також існує проблема недостатньої обізнаності та відсутності інтересу музейних установ щодо отримання фінансування через отримання грантів та залучення інвестицій; розробки програм розвитку та стратегій і т.д. Інвестування є також недостатнім, що спричинено непривабливим інвестиційним кліматом держави. Однак, ситуація в даному аспекті поступово змінюється

Common borders. Common solutions.

Project funded by the
EUROPEAN UNION

www.greethis.net

демонструє актуальність та ефективність туристичних кластерів. Об'єднання локацій та дестинацій, а також створення нових туристичних продуктів, які поєднують різні види туризму, дозволить збільшити тур-потік та залучити нові цільові групи. Так історичний туризм може просуватись більш активно у поєднанні із провідними видами туризму на ринку.

SWOT - АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

СИЛЬНІ СТОРОНИ

- Сприятливі умови для поєднання різних видів туризму та оздоровлення.
- Значні рекреаційні та бальнеологічні ресурси.
- Привабливий туристичний імідж Одеси та області.
- Можливості диверсифікації ринку туристичних послуг: зелений, екологічний, гастрономічний,
- етнографічний, медичний, з організації та проведення ділових заходів, подієвий туризм.
- Широкий спектр можливостей щодо забезпечення організованого відпочинку та оздоровлення.
- Наявність історичної та культурної спадщини та інших атракцій.
- Перспективні умови розвитку нових видів туризму (сільського, зеленого, гастрономічного, етнографічного, подієвого).

СЛАБКІ СТОРОНИ

- Незадовільний стан доріг та під'їзних шляхів до об'єктів туристичного призначення, непривабливість супутньої інфраструктури.
- Низький рівень інформаційного супроводження туристичної діяльності.
- Недостатня облаштованість рекреаційних територій та низький рівень туристичного
- сервісу.
- Відсутність цілісної системної державної політики розвитку та підтримки галузі.
- Обмеження щодо забезпечення зростання кількості туристів та рекреантів через не
- облаштованість територій та об'єктів рекреаційно-туристичної сфери.
- Слабка координованість роботи різних профільних установ з надання туристичних,
- оздоровчих та інших супутніх послуг.

Common borders. Common solutions.

	• Недостатня розвиненість інфраструктури туристичної галузі. • Відсутність молодого кваліфікаційного персоналу. • Недостатня зацікавленість бізнесу та тіньові схеми. • Недостатнє фінансування галузі. • Відсутність ефективного діалогу між владою та бізнесом. • Недостатнє впровадження сучасних передових практик та туристичних продуктів. • Орієнтованість бізнесу на виїзний туризм.
--	--

ЗОВНІШНІ МОЖЛИВОСТІ

- Збільшення значення регіону щодо надання рекреаційно-оздоровчих послуг у зв'язку з анексією Криму.
- Активне співробітництво з державами Чорноморського регіону.
- Членство у європейських міжрегіональних об'єднаннях.
- Транзитні можливості території регіону.
Можливості активного розвитку та розширення сфери послуг.
- Відкриття нових можливостей через підписання Асоціації з ЄС.
- Реформування ключових елементів державного управління.
- Активна позиція місцевої влади щодо поліпшення інвестиційного клімату в регіоні.

ЗОВНІШНІ ЗАГРОЗИ

- Загроза національній безпеці та суверенітету України внаслідок ситуації в Криму та на Сході.
- Наявність замороженого конфлікту у спільній прикордонній зоні з Молдовою (ПМР).
- Конкуренція з боку інших регіонів та держав.
- Корупція та нестабільність «правил гри» в економіці.
- Недостатня інноваційність підприємств.
- Значні потоки переміщених осіб та необхідність організації їх прийому та розміщення.
- Слабка забезпеченість гарантій з боку держави для внутрішніх та закордонних інвесторів.
- Недовіра іноземних бізнесових кіл до гарантування державою захисту інвестицій та економічних інтересів.
- Незадовільна структура зовнішніх інвестицій.
- Слабка інформованість потенційних партнерів про можливості регіону.

Project funded by the
EUROPEAN UNION

www.greethis.net

У той же час туристи звертають увагу на значний розбіг між привабливістю природно-рекреаційних ресурсів та забезпеченістю об'єктами туристичної інфраструктури в Одеському регіоні. Має місце явища «тенізації» малого бізнесу у сфері гостинності та туризму, що є перешкодою на шляху її легального розширення та індустріального розвитку. Як наслідок, у місцевих бюджетах немає достатніх обсягів фінансових ресурсів для інвестування у структурну модернізацію регіонального туристично-рекреаційного комплексу. Раціональне і ефективне використання усіх ресурсів регіону потребує довгострокових програмних заходів, зважених управлінських рішень і ефективних практичних дій. Ці заходи мають бути спрямовані на комплексний розвиток туризму, забезпечення раціонального використання туристичних ресурсів регіону, а також вирішення питань інфраструктурного та інформаційного облаштування туристичних об'єктів.

Common borders. Common solutions.

Виконавчий комітет Ізмаїльської міської ради
68600, пр. Суворова, 62, Ізмаїл, Україна
Тел.: (04841) 7-22-36
E-mail: ispolkom@izmail.odessa.gov.ua
Website: www.izmail-rada.gov.ua

Спільна операційна програма Басейн Чорного моря 2014-2020
Замовник: Виконавчий комітет Ізмаїльської міської ради
Виконавець: ФОП Кульча Олександр Антонович
Грудень 2019